

el Món

ECONOMIA

El govern català s'avança a l'espanyol regulant la clàusula 'salvanegocis'

Un exmagistrat del Suprem que defensa la norma i el Col·legi de l'Advocacia aplaudeixen la mesura anunciada per l'executiu

Advertisement

PANDORA
Something about you

 Joan Antoni Guerrero per **Joan Antoni Guerrero** Redactor
Barcelona.15 d'octubre de 2020 20:03

L'anunci del Govern d'introduir al Codi Civil català la clàusula *rebus sic stantibus* [expressió llatina que significa 'mentre les coses estiguin així'] com a mesura contra els efectes econòmics de la Covid-19 ha estat molt ben rebut per alguns juristes. Apunten que **és un instrument clau per salvar contractes en una situació com l'actual d'emergència sanitària**. La mesura es basa en el principi del dret segons el qual els contractes s'han de poder modificar quan canvien de manera substancial les circumstàncies en què es van signar. Segons la consellera portaveu del Govern, Meritxell Budó, podria entrar en vigor aviat, ja que es podria aprovar per decret en la reunió del consell executiu de dimarts que ve. Un cop publicada al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC), tindria plena vigència, si bé després el Parlament l'hauria de validar.

Un dels principals defensors de la regulació d'aquesta clàusula a l'estat espanyol ha estat **Javier Orduña**, catedràtic de Dret Civil de la Universitat de València i exmagistrat de la Sala Civil del Tribunal Suprem. En declaracions a El Món, Orduña ha celebrat aquest dijous la decisió del govern català, tot recordant que **“països del nostre entorn, com França, Itàlia, Alemanya i Holanda ja ho tenen regulat o ho han regulat recentment, cosa que posa de manifest que és una necessitat”**.

Aquest expert explica que la clàusula “és molt desconeguda pel públic en general”, entre altres motius per la denominació en llatí, que en complica la memorització. De fet, Orduña creu que s'hauria de fer un canvi de denominació per ajudar a comprendre millor de què va la clàusula. **“És una clàusula de flexibilitat o adaptació de contractes en temps de crisi”**, recorda. Tot i que actualment ja es pot acudir a la justícia per invocar-la, regular-la és positiu per fixar “un referent normatiu” i no mantenir-la com una “clara anomalia”, assenyala el catedràtic.

El Govern s'avança així amb una mesura que el govern espanyol també es planteja però que té aturada. En aquest sentit, Orduña recorda que el Codi Civil espanyol té 131 anys d'història i per tant està **“vell i fora de la realitat social i econòmica que vivim”**. No regular la clàusula, opina, “seria quedar-se en el temps de 131 anys enrere”, quan el que importa ara és **disposar d'una regulació moderna** i aquesta clàusula, creu, pot esdevenir “un instrument molt eficaç per pal·liar les crisis econòmiques i ajudar en la recuperació”.

Important per a l'economia privada

El govern espanyol ja està aplicant el que de fet és una clàusula *rebus sic stantibus* quan fa dues setmanes Hisenda **va activar l'anomenada clàusula de salvaguarda de la Unió Europea** (UE) per suspendre totes les regles fiscals del 2020 i

el 2021, fet que permetrà eliminar els objectius de dèficit. "Si això és important per a la macroeconomia, també ho és per a l'economia privada dels contractes, buscant sempre la seva conservació", diu Orduña, tot defensant que "el deure de renegociar en temps de crisi suposarà un avançament important".

Si la mesura és tan positiva per quina raó s'ha mantingut fins ara sense regulació? Orduña respon que hi ha hagut una "visió negativa" sobre la clàusula a causa de "molts factors", entre els quals, que es considerava "incompatible" amb altres principis aplicats en situacions de normalitat.

En la mateixa línia que Orduña opina en declaracions a El Món el secretari de la junta de govern de l'**Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona** (ICAB) i president de la comissió de normativa, **Jesús Sánchez**. El jurista assegura que la clàusula "és sense cap mena de dubte un instrument que serveix per renegociar contractes en una situació extraordinària de crisi com l'actual, i aquest és l'esperit de la doctrina que va impulsar el doctor Orduña" amb la "voluntat de mantenir els contractes i els llocs de treball". La regulació de la clàusula i la seva introducció al Codi Civil català com s'ha anunciat permetrà que **"les parts estiguin obligades a renegociar, sense que hi hagi imposicions de la part més forta cap a la que ho té més difícil per la situació econòmica"**, subratlla Sánchez.

Tot i celebrar que ara s'arribi a la seva regulació, Orduña es pregunta **per quina raó aquesta mesura no s'havia pres abans. "Això ja era urgent el 2008**, hem deixat passar tota una crisi i ha estat ara la pandèmia que ha posat en evidència la seva urgència", subratlla el catedràtic de la Universitat de València.

El govern espanyol no actua

Mentre **el govern català ha reaccionat davant la segona onada**, el govern espanyol manté la carpeta damunt la taula, encallada, assenyala el secretari de la junta de govern de l'ICAB. “El govern espanyol —explica Sánchez— va recollir el compromís i va estar a punt de regular la proposta del doctor Orduña, que s’ha impulsat des de l’advocacia catalana, però per raons que desconexem, es manté aturat, tot i que s’havia fixat un termini de tres mesos per impulsar un estudi per poder regular-ho, i ens consta que ho estan treballant”.

Tant Orduña com Sánchez defensen que la regulació de la clàusula **“suposarà un avenç en el dret, com passa en tota ciència”** i que respon “a l’interès general, de milers d’empreses i persones que estan passant situacions complicades”. Orduña destaca que la clàusula s’aplica en la relació contractual privada però beneficia els treballadors, si això permet que el titular del negoci mantingui l’activitat. “També és aplicable als contractes de subministraments o de franquícies”, hi afegeix l’expert.

Sánchez, de la seva banda, subratlla que **la clàusula afecta la base econòmica del contracte**. Posa d’exemple el cas d’un restaurant del Port de Barcelona. “La ubicació, la superfície, les taules que podrà utilitzar, l’aforament amb què pot comptar serveixen per determinar el preu del contracte; si et ve una crisi amb conseqüències insospitades, les bases econòmiques del contracte que van servir per contractar el preu avui ja no poden servir”. La pandèmia i les restriccions de l’administració són les dades objectives que han de poder “permetre ajustar de forma provisional el preu del contracte d’arrendament a les circumstàncies que vivim, és de sentit comú”.

Vigilar la seguretat jurídica

Tot i que la regulació de la clàusula pugui ser positiva, el jurista del *think tank* liberal Institut Ostrom de Catalunya **Guillem València** recorda que ja hi ha jutjats a Espanya i Catalunya que l’accepten i qualsevol pot demanar que s’apliqui, encara que no estigui regulada.

València creu que l’interès d’introduir-la al Codi Civil català està a **“poder establir un marc de negociació, que no sigui per anul·lar els contractes, sinó per intentar modificar-los quan hi ha una situació extrema per tal de mantenir-los”**. Aquest aspecte, afirma, és fonamental per “mantenir la seguretat jurídica” i que els contractes es compleixin. “S’ha d’anar en compte, perquè si abuses de la clàusula, pel camí et pots carregar la seguretat jurídica de l’economia; està bé introduir-la al Codi Civil, però s’ha de ser curós per negociar”, conclou.